

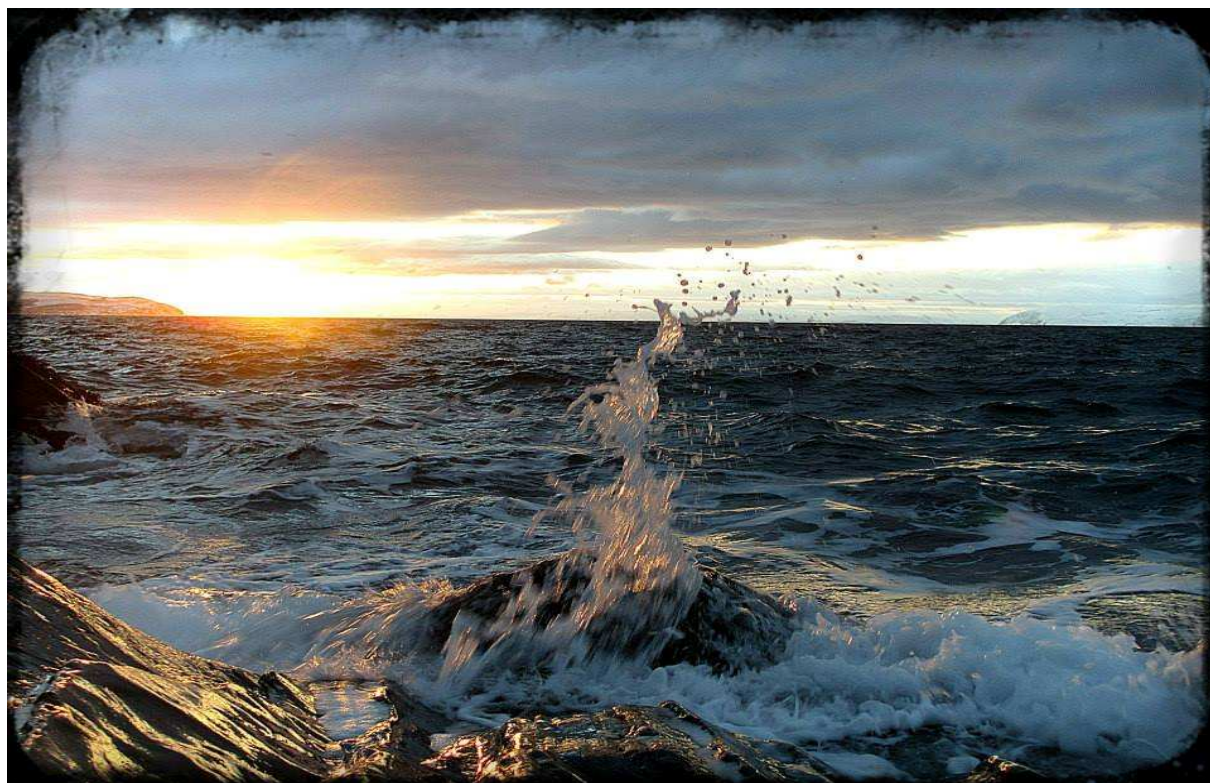
Lebesby kommune

Plan mot vold i nære relasjoner

2014 – 2018

Vedtatt i kommunestyre .../...

Foto; Kirsti Krogh

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	2
1.1 Formålet med planen	2
1.3 Definisjoner	4
1.3.1 Vold	4
1.3.2 Vold gir uttrykk på forskjellige måter.....	4
1.3.3 Seksuelle overgrep	5
1.3.4 Nære relasjoner.....	5
2. Konsekvenser	6
2.1 Barn	6
2.1.1 Hvordan lever barn med vold?.....	6
2.1.2 Mobbing	7
2.1.2 Hva gjør volden med barn?	7
3. Overordnede føringer	8
3.1 Statlige føringer.....	8
3.2 Andre planer/dokumenter om temaet	9
3.2 Kommunens ansvar	10
3.3 Meldeplikt.....	11
3.3.1 Meldeplikt/opplysningsplikt til barneverntjenesten	11
3.3.2 Avvergeplikten.....	11
4.Situasjonsbeskrivelse	12
4.1.Omfang av vold	12
4.2 Tall og tendenser i Finnmark og i Lebesby	13
4.3 Tilbud i Lebesby	14
4.3.1 Eksisterende planer	14
4.3.2 Eksisterende tilbud	14
5. Mål og tiltak.....	20
6. Evaluering og rullering av planen	22
7. Litteraturliste.....	23

1. Innledning

Vold og overgrep i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem, både ut fra et kriminalitetsperspektiv og fra et helse- likestilling- og oppvekstperspektiv. Det rammer mange og har store konsekvenser for de som rammes. Volden kan være av både fysisk, psykisk og seksuell karakter, og kan være alt fra enkelthendelser til langvarig og omfattende mishandling. Både kvinner og menn kan være voldsutøvere. For voksne vil volden, enten den er psykisk eller fysisk, kunne ha konsekvenser for arbeidsevne og sykefravær. Barn som utsettes for vold og overgrep, eller er vitne til vold, preges av disse erfaringene resten av livet. Volden kan gi varige fysiske og psykiske skader som på sikt setter dem helt eller delvis ut av skole og arbeidsliv. Mange får redusert helse og livskvalitet også som voksne (2).

"Vi kan ikke akseptere vold, heller ikke den som foregår i det private rom. Det er et offentlig ansvar å bidra til å forebygge og hindre vold i alle grupper av befolkningen." (Vendepunkt – Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008 – 2011).

1.1 Formålet med planen

Lebesby kommune har følgende målsetning med planen:

Formålet med en lokal handlingsplan vil være å forebygge, oppdage og å stanse vold i nære relasjoner. Planen skal være et viktig redskap for å planlegge og iverksette tiltak som sikrer bedre kompetanse og samordning på tvers av sektorer og instanser.

Målsettinger og tiltak i planen har i all hovedsak som intensjon at flere som er utsatt for vold i nære relasjoner skal henvende seg til hjelpeapparatet.

Hjelpeapparatet skal få økt kompetanse til å avdekke vold i nære relasjoner og flere skal få hjelp til å komme seg ut av et liv med vold.

Planen skal være sektorovergripende

1.2 Utarbeidelse av planen

Plangruppa startet sitt arbeid med planen 21. februar 2013. Konstituert Helse- og omsorgssjef Muna Larsen har fungert som prosjektleder. Plangruppa har bestått av følgende instanser:

Nordkyn barneverntjeneste v/Åshild Kristin Pedersen

NAV v/ Carianne Evensen

Barnehagene v/Charlotte Angell

Lebesby lensmannskontor v/Cathrine Sandvær Larssen og Katrine Linnea Henriksen

Tannhelsetjenesten v/Maria Amalie Rikardsen,

Skolen v/Elisabeth Lyngedal

Helsestasjonen v/ Kristine Pohjanen

Hjemmebasert omsorg v/Lill Britt Lauritsen

Norasenteret v/Gerd Stene

1.3 Definisjoner

1.3.1 Vold

Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil. (Per Isdal) (5)

1.3.2 Vold gir uttrykk på forskjellige måter

Fysisk vold: Med fysisk vold menes all form for vold der voldsutøver har fysisk kontakt med offeret, f.eks: slag, lugging, kvelertak, legge offeret i bakke og slå med gjenstander.

Psykisk vold: Med psykisk vold menes all form for vold der voldsutøver ikke bruker fysisk makt overfor offeret, f.eks: direkte eller indirekte trusler, sykkelig sjalusi, kontrollering og isolering av offeret, ydmyking og maktpill.

Seksuell vold: Med seksuell vold menes all form for vold der voldsutøver tvinger eller skremmer offeret til samleie eller andre typer seksuelle handlinger.

Materiell vold: Med materiell vold menes all form for ødeleggelser av materielle ting, f.eks: klippe i stykker klær, knuse vinduer, ødelegge dører og andre gjenstander.

Latent vold: Latent vold er å leve med trusselen om at ny sinnereaksjon eller voldshandling kan inntreffe.

(RVTS-ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging) <http://rvts.no>)

1.3.3 Seksuelle overgrep

Når en person tvinger, truer, lokker eller manipulerer en annen til å delta i seksuell aktivitet den andre ikke vil eller ikke er moden til. (Definisjonen er hentet fra SMISO, Senter mot incest og seksuelle overgrep, sin hjemmeside.)

Seksuell aktivitet kan her være alt fra beføling til gjennomført samleie.

1.3.4 Nære relasjoner

” Vold i nære relasjoner” betyr først og fremst at den som utøver volden, og den som utsettes for den, har eller har hatt en familiemessig relasjon - som partnere, foreldre, barn, samboer, steforeldre, stebarn, besteforeldre, etc. I tillegg kommer andre tilfeller, der den utsatte har en relasjon og et visst avhengighetsforhold til utøveren; det kan være i sammenheng med jobb eller organiserte fritidsaktiviteter.

(Familievoldsparagrafen §219, [Lovdata - Almindelig borgerlig Straffelov \(Straffeloven\)](#)).

2. Konsekvenser

Forskning viser at konsekvensene ved å bli utsatt for vold kan være problemer med å etablere et vellykket forhold til seg selv:

- bevare sin helse
- bruke sine livsmuligheter
- økt selvmordsrisiko
- mistillit til seg selv og andre
- depresjon og angst
- posttraumatisk stresslidelse

(forskning.no, Kjersti Alsaker doktorgrad ved UiB om konsekvenser av vold i nære relasjoner).

2.1 Barn

2.1.1 Hvordan lever barn med vold?

- Ved selv å bli utsatt for vold i form av slag, trakassering, trusler o.l.
- Ved å være tilstede og faktisk se volden
- Bevitne vold gjennom å høre hva som skjer
- Bevitne vold ved å sanse eller føle at volden har skjedd eller skal skje
- Bli vitne til vold gjennom å se resultatene av volden, både den fysiske og psykiske.

2.1.2 Mobbing

Psykisk vold mot barn og unge utøvd av omsorgspersoner defineres som:

Villet omsorgsgiveratferd som formidler til barn og unge at han eller hun er verdiløs, mangelfull, uelsket, uønsket, i fare, eller kun er verdifull i den grad hun eller han oppfyller andres behov.

(Barndommen kommer ikke i reprise. Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017))

Psykisk vold kan også utøves av andre enn barnets omsorgspersoner. Mobbing er et eksempel på dette.

Mobbing skjer i alle samfunnslag og aldersgrupper.

Barn som opplever stadige fysiske eller psykiske krenkelser i sitt nærmiljø er utsatt for mobbing. Mobbing anses å være den form for vold som har størst omfang og kan ha svært alvorlige konsekvenser for den som blir rammet. Mobbing kan skje både åpent og skjult, gjennom direkte plaging og trakassering og/eller via mobil og sosiale media.

2.1.2 Hva gjør volden med barn?

Forskning viser at erfaringer med familievold har en klart negativ effekt på barn og deres utvikling. Det er grunn til å anta at de barn som vokser opp og som eksponeres for vold vil utvikle atferd-, sosiale- og eller psykiske problemer.

Forskning viser en klar sammenheng mellom opplevelsen av vold i hjemmet og en rekke symptomer hos barn. Utfordring er i hvilken grad hjelpeapparatet klarer å avdekke sammenhenger mellom barns symptomer og de voldelige forhold som barn lever under. Det er avgjørende for disse barna at volden oppdages og stoppes, og at de vonde erfaringene bearbeides. (Per Isdal, ATV)

3. Overordnede føringer

3.1 Statlige føringer

Regjeringen har siden 1999 gitt en rekke føringer som understreker at vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem som angår mange. Det understrekes at denne volden ikke kan aksepteres, heller ikke den som foregår i det private rom, og at det er et offentlig ansvar å bidra til å forebygge og hindre vold i alle grupper av befolkningen. Videre framgår det at styrking av samarbeidskompetansen og kunnskapen i hjelpeapparatet må være sentralt i utarbeidelsen av lokale handlingsplaner (1).

1999: Handlingsplanen "Vold mot kvinner".

[Handlingsplan: Vold mot kvinner - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no/Handlingsplan:Vold_mot_kvinner_-_regjeringen.no)

2003: NOU 2003:31 «Retten til et liv uten vold».

http://www.regjeringen.no/Rpub/NOU/20032003/031/PDFS/NOU200320030031000DDDPD_FS.pdf

2004: Handlingsplan om "Vold i nære relasjoner", for perioden 2004 – 2007.

[Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2004-2007 - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no/Handlingsplan_mot_vold_i_nære_relasjoner_2004-2007_-_regjeringen.no)

2007: Handlingsplan «Vendepunkt» for perioden 2008 -2011.

[Vendepunkt - handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008 - 2011 - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no/Vendepunkt_-_handlingsplan_mot_vold_i_nære_relasjoner_2008_-_2011_-_regjeringen.no)

2008: Handlingsplan mot kjønnslemlestelse

[Handlingsplan mot kjønnslemlestelse \(2008-2011\) - regjeringen.no](http://www.regjeringen.no/Handlingsplan_mot_kjønnslemlestelse_(2008-2011)_-_regjeringen.no)

2008: Handlingsplan mot tvangsekteskap

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Planer/2007/Handlingsplan%20mot%20kjønnslemlestelse_net.pdf

2009: Lov om Kommunale krisesentertilbud. Krisesenterlova

[LOV 2009-06-19 nr 44: Lov om kommunale krisesentertilbud \(krisesenterlova\)](http://www.regjeringen.no/LOV_2009-06-19_nr_44:_Lov_om_kommunale_krisesentertilbud_(krisesenterlova))

2012: Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2012

[Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2012 - regjeringen.no](http://regjeringen.no)

2013: Meld. St. 15 (2012–2013) Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve.

[Meld. St. 15 \(2012–2013\) - regjeringen.no](http://regjeringen.no)

2014: Strategi for å bekjempe vold i nære relasjoner 2014-2017

[barndommen kommer ikke i reprise - Bing](http://bing.com)

3.2 Andre planer/dokumenter om temaet

<http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/barn-som-parorende/Publikasjoner/barn-som-parorende.pdf>

<http://www.nkvts.no/biblioteket/Publikasjoner/OvergrepMotEldre.pdf>

<http://www.nkvts.no/biblioteket/Publikasjoner/Overgrep%20mot%20eldre%20i%20Norge.pdf>

[Hvordan avdekke vold mot barn?](#)

3.2 Kommunens ansvar

Lebesby kommune skal ved sin helsetjeneste fremme folkehelse og trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, og søke å forebygge og behandle sykdom, skade eller lyte. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme sin egen trivsel og sunnhet og folkehelsen.

[Lovdata - Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\)](#)

[Lovdata - Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern \(psykisk helsevernloven\).](#)

[Lovdata - Lov om helsepersonell m.v. \(helsepersonelloven\).](#)

[Lovdata - Lov om pasient- og brukerrettigheter \(pasient- og brukerrettighetsloven\).](#)

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, jf. lov om barneverntjenester § 1-1. [Lovdata - Lov om barneverntjenester \(barnevernloven\).](#)

Etter disse lovbestemmelsene har kommunen et ansvar for å påse at lovens formål blir ivaretatt ovenfor volds utsatte voksne og barn.

Den kommende ” Samhandlingsreformen ” vil influere sterkt på utformingen av de framtidige kommunale helse- og sosialtjenester. Konsekvenser av denne reformen er innarbeidet i den grad en er kjent med hva dette vil bety for kommunen.

Lov om Kommunale krisesentertilbud 2009-06-19 nr. 44, Krisesenterloven, pålegger kommunene å ha et godt og helhetlig krisesentertilbud for kvinner, menn og barn som utsettes for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Loven pålegger kommunene å sikre at tilbudet er av god kvalitet med hensyn til kompetanse og samarbeid med det øvrige hjelpeapparatet (3), og pålegger samtidig Fylkesmannen å føre tilsyn med at kommunene oppfyller plikten om et krisesentertilbud slik det er beskrevet i loven.

[Lovdata - Lov om kommunale krisesentertilbud \(krisesenterlova\)](#)

3.3 Meldeplikt

3.3.1 Meldeplikt/opplysningsplikt til barneverntjenesten

Enhver offentlig ansatt har meldeplikt uten hinder av taushetsplikten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Hensynet til den som er utsatt for fare for alvorlig skade, overgrep eller alvorlig omsorgssvikt, veier tyngre enn hensynet til behandlingsalliansen og taushetsplikten.

Barneverntjenesten kan innhente opplysninger som er belagt med taushetsplikt, og kan videreformidle opplysningene til andre forvaltningsorganer når det er nødvendig for å ivareta barnets interesser. Den enkelte tjenesteyter har et personlig ansvar for å oppfylle plikten og kan ikke selv velge mellom å gi opplysninger eller ikke.

Meldeplikten er også generell. Alle som har kjennskap til eller mistanke om at barn utsettes for vold eller andre former for omsorgssvikt, har selvstendig plikt til å melde bekymring til barnevernet.

3.3.2 Avvergeplikten

Straffeloven § 139 inneholder en generell plikt for alle personer til å gi politiet opplysninger som kan avverge alvorlige forbrytelser nevnt i paragrafen. Brudd på straffeloven § 195 som gjelder seksuell omgang med barn under 14 år er en av disse bestemmelsene. Etter helsepersonelloven § 31 har helsepersonell en plikt til å varsle politiet for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom.

4. Situasjonsbeskrivelse

4.1. Omfang av vold

Tidligere utredninger har anslått at minst 20.000 kvinner hvert år blir truet eller slått i Norge. I 2001 ble det ifølge Politidirektoratets statistikk anmeldt 24.000 voldslovbrudd i Norge. Vold utøves for det meste av menn, men også av kvinner, og blant ungdommene har det de senere årene vært en markant stigning i voldsutøvelsen blant kvinner. Det anslås i rapport 2012/41 fra Vista Analyse AS at 75 000 – 150 000 mennesker utsettes for vold i nære relasjoner i Norge. Nesten like mange menn og kvinner utsettes, men den grove volden rammer mest kvinner og barn (6).

Vold mot eldre har lenge vært et skjult problem. De fleste overgrep mot eldre skjer i det private rom og fra personer som står vedkommende nær. Med utgangspunkt i utenlandske undersøkelser og kliniske erfaringer i Norge anslås det at 4 – 6 % av den eldre befolkningen har vært utsatt for vold og overgrep årlig etter at de fylte 65 år (7). Overgrepene kan ta mange former, og henger ofte sammen med familiekonflikter. Sykdom og omsorgsbyrder kan være medvirkende årsak. Overgrep skjer også i institusjon, hvor eldre kan bli utsatt for umyndiggjøring, få mangelfull hjelp eller bli behandlet respektløst på andre måter.

Undersøkelser viser at vold i nære relasjoner dekker et bredt spekter med vold. Det forekommer også i alle miljøer og samfunnslag, utdannelse- og inntektsnivåer. Det er likevel noen risikofaktorer som gjør at forekomst av vold øker og at barn i større grad kan være utsatte. Barn og ungdommer med funksjonsnedsettelse og funksjonshemninger er ifølge både norske og utenlandske studier oftere utsatt for vold enn funksjonsfriske barn, og jenter er mer utsatte enn gutter. Risikofaktorer er lav inntekt, lav sosial status, en arbeidsløs forelder, at foreldre er trygdet, svært unge foreldre. Risikoen øker også ved å vokse opp med bare en av de biologiske foreldrene,

eller å ha foreldre med problemer knyttet til psykisk sykdom eller rus (8). Eldre og funksjonshemmede voksne som er avhengig av andres hjelp er spesielt sårbare i forhold til vold i nære relasjoner. Mennesker med annen kulturell bakgrunn, flyktninger og asylsøkere, kan i tillegg være utsatt for kjønnslemlestelse og tvangsekteskap.

4.2 Tall og tendenser i Finnmark og i Lebesby

Forskning viser at Finnmark er det fylke hvor det forekommer mest vold og overgrep mot ungdom fra voksne (9). Blant jentene i 10. klasse har rundt 6 % opplevd seksuelle overgrep og nesten 10 % har opplevd vold i løpet av det siste året, begge deler fra voksne. Samlet viser rapporten ”Voldsutsatt ungdom i Norge” at rundt 22 prosent av 10. klassinger er utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep i løpet av et år, enten fra voksne eller fra andre ungdommer.

I følge politiets statistikk ligger Finnmark på voldsstoppen på landsbasis de siste 25 år. I 2012 ble det registrert 8,2 ofre for voldslovbrudd per 1 000 innbyggere i Finnmark. Dette er et betydelig høyere nivå enn blant de bosatte i Oslo, som hadde 6,3 voldsofre per 1 000 innbyggere. Sammenlignet med befolkningen i de syv fylkene med lavest andel voldsofre i 2012 har befolkningen i Finnmark mer enn dobbelt så stor risiko for å bli registrert som ofre for voldslovbrudd (tall fra ssb 2012). Tar man utgangspunkt i de nasjonale tallene for vold i nære relasjoner, er det rimelig å anta at rundt 3 % av befolkningen, 39 personer, i Lebesby kommune er utsatt.

Lebesby kommune er medeier av krisesentertilbudet i Øst-Finnmark, Norasenteret IKS. I 2013 hadde senteret 53 beboere, 23 kvinner, 2 menn og 29 barn, med til sammen 2486 beboerdøgn, hvorav 1371 overnattingsdøgn for barn. Senteret hadde i samme periode 368 telefonhenvendelser som gjaldt fysisk/psykisk mishandling, seksuelle overgrep, voldtekt og andre former for samlivsproblemer og 81 dagbrukerbesøk. Dagbrukerne var både kvinner og menn (10).

4.3 Tilbud i Lebesby

4.3.1 Eksisterende planer

Lebesby har ingen eksisterende planer som omhandler vold i nære relasjoner

4.3.2 Eksisterende tilbud

4.3.2.1 Forebyggende barne- og ungdomsteam (FBU)

Forebyggende barne- og ungdomsteam (FBU – team) består av barneverntjenesten, PPD- tjenesten, helsesøster og Rus/psykiatri – tjenesten, som faste medlemmer.

Teamet har faste samarbeidsmøter med barnehage, skole, politi og BUP.

Formålet med teamet er å drive forebyggende arbeid for barn og unge, herunder:

- *Foreslå* tiltak for bedring av barnehage – og skolemiljø og i lokalsamfunnet for øvrig.
- Bistå, gi råd og veilede lærere, pedagogiske ledere og skoleledere i arbeid med barnehage – og skolemiljø.
- I enkeltsaker der man har samtykke kan konkrete saker drøftes.

<http://www.lebesby.kommune.no/index.php?find=forebyggende+barne+og+ungdomsteam&x=21&y=4>

4.3.2.2 Kommunens omsorgsteam

Krise/omsorgsteamets mandat og organisering er beskrevet i kommunens plan for helsemessig og sosial beredskap.

Kommunens omsorgsteam kan opprettes/komme sammen ved spesielle dødsfall, personlige kriser, katastrofer, ulykker og andre hendelser. Hendelsen og forhold i kommunen avgjør graden av innsats fra omsorgsteamets side. Det er kriseledelsen som er omsorgsteamets overordnede.

Det forutsettes at ordinære hendelser tas hånd om av den enkelte tjeneste uten behov for å etablere omsorgsteamet.

Deltakere i kommunens omsorgsteam:

Kommuneoverlege, eventuelt kommunelege, leder

Psykiatrisk sykepleier

Helsesøster

Prest

NAV leder (ved behov)

Barnevernskonsulent (ved behov)

Omsorgsteamets leder har myndighet til å supplere teamet med ytterligere ressurser avhengig av krisens omfang.

Legevaktsentralen varsler Omsorgsteamet. Det første medlem som får varsel med ønske om innsats skal vurdere, vanligvis sammen med leder, hvor mange av teamets medlemmer som skal involveres, og hvor stor innsats som skal iverksettes. Når omsorgsteamet trer sammen skal overordnet informeres.

Rammer:

Etableringssted:

Kjøllefjord Helsecenter eller annet sted som er naturlig i henhold til aktuell tjeneste.

(Ved større ulykker og katastrofer fungerer samfunnshuset som oppmøtested for berørte og pårørende jf. her også evakueringsplanen.).

Telefon: 78 49 95 25 Vaktrom Sykehjem

Fax: 78 49 95 99 Legekontor

Andre opplysninger: Handlingsplan for Lebesby kommunes Omsorgsteam

Kommunens omsorgsteams arbeids og ansvarsområder:

1. Vurdere om psykososial hjelp/støtte skal gis
2. Vurdere hva slags type hjelp som skal gis, og omfanget av hjelpen
3. Avklare hvem som skal ha hjelp og støtte
4. Sette i verk og gjennomføre tiltak
5. Informere kommunens kriseledelse Helse og omsorg ved Helse og omsorgssjef
Evaluere situasjonen og samordne innsatsen
6. Avgjøre hvor lang tid gruppens innsats skal vare
7. Vurdere om det er behov for felles markering
8. Aktivisere sosialt nettverk
9. Sørge for at kriserammede blir fulgt opp
10. Tilrettelegge for selvhjelp – normalisering
11. Når ”hendelsen” er over skal det være en oppsummering med gjennomgang av situasjonene og beskrivelse av forbedringspunkter for en senere anledning
12. Avgjøre hvem som har ansvar for oppfølging
13. Bidra til økt kompetanse omkring temaet ” mennesker i krise og psykososial førstehjelp”

4.3.2.3 Norasenteret IKS, sentere mot vold og seksuelle overgrep

Norasenteret IKS gir tilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i og/eller seksuelle overgrep. Lov om kommunale krisesentertilbud regulerer kommunenes plikt til å yte hjelp til mennesker som er utsatt for vold i nære relasjoner ved å tilby et trygt og midlertidig botilbud, dagtilbud, døgnåpen telefon for råd og veiledning, samtaler og oppfølging i reetableringsfasen. Norasenteret IKS er et interkommunalt selskap og eies og drives av kommuner i Øst-Finnmark: Sør-Varanger, Nesseby, Tana, Vadsø, Vardø, Båtsfjord og Lebesby.

[Norasenteret tilbyr hjelp til mennesker berørt av vold og seksue - NORASENTERET IKS Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark](#)

4.3.2.4 Bekymringssamtalen – Politiet

Politi-loven gir politiet mulighet til å innkalle barn og foreldre til bekymringssamtale når det er grunn til å tro at den unge har begått en straffbar handling. Samtalen er ikke en strafferettslig reaksjon, og formålet er kun å forebygge nye lovbrudd. Selv om både barnet og foreldrene har plikt til å møte til en slik samtale, har ingen av dem plikt til å forklare seg. Politiet kan også innkalle andre aktuelle samarbeidspartnere. Samtalen skal være et verktøy for å finne frem til barnets og de foresattes egen kapasitet og motivasjon til å starte på en positiv endring av sin livssituasjon.

Bekymringssamtalen gir mulighet til tidlig inngripen og er derfor av stor betydning i politiets forebyggende arbeid. Samtalen er et viktig verktøy for å ivareta barnets beste i politiets eget arbeid og i politiets samarbeid med andre.

Et viktig mål med bekymringssamtalen er å sikre god oppfølging av den unges utvikling eller livssituasjon. Bekymringssamtalen kan derfor være en del av grunnlaget for en vurdering i en eventuell bekymringsmelding til barnevernet eller andre offentlige instanser.

Bekymringssamtalen er ikke bare et verktøy som brukes i forbindelse med lovbrudd, Der andre instanser ikke når igjennom kan en slik samtale hjelpe foreldrene i sin rolle og også ungdommen til å ta ansvar for eget liv. Politiet ser på dette som kriminalitetsforebyggende arbeid.

https://www.politi.no/vedlegg/lokale_vedlegg/politidirektoratet/Vedlegg_569.pdf

4.3.2.5 Den profesjonelle barnesamtalen (DCM)

Ansatte i barnevernet møter barn som kan ha opplevd fysiske og psykiske overgrep, som ulike typer omsorgssvikt, vold og overgrep. Alvorlige stressfylte og traumatiske opplevelser virker negativt inn på barns emosjonelle og kognitive utvikling.

Barn forteller ikke lett om psykososiale problemer og traumatiske opplevelser. De trenger støtte til å fortelle om selvopplevde og sensitive hendelser. Det forutsetter at den voksne behersker en kommunikasjons kompetanse som både får barnet til å huske og ville fortelle hva det har opplevd.

Kommunikasjon med barn Den Dialogiske Samtalemotoden styrker barneperspektivet ved at barnet gis optimale muligheter til å fortelle om erfaringer, tanker, opplevelser og synspunkter om sin virkelighet.

Ansatte i barneverntjenesten har kompetanse på den dialogiske samtalen og har derfor muligheten til barn og kunne fortelle detaljert om alvorlige forhold de eventuelt lever under. Dette medfører en bedre forståelse for barnets behov, og kan være en konsekvens for tidligere hjelpetiltak for det enkelte barnevernsbarnet.

4.3.2.6 ICDP

International Child Development Program (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse.

ICDP-programmet ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. ICDP-programmet er anerkjent og benyttet av bl.a. UNICEF og WHO.

ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgspersoner. Og at den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets omsorgsnett på viktigheten av godt samspill med sitt barn, for å sikre barnet en sunn følelsesmessig og mental utvikling.

Det er 5 sertifiserte veiledere i kommunen som vil kunne bruke sin kompetanse i sin jobb direkte med barn, men skal i hovedsak brukes i form av veiledning av andre omsorgsgivere. Som kan være foreldre, medarbeidere i skole og barnehage, samt assistenter innen helse og omsorg.

5. Mål og tiltak

Mål: utvikle gode samarbeidsrutiner	
Tiltak	Ansvarlig
Vurdere behovet for et ressursteam mot vold i nære relasjoner ev. vurdere om FBU/Omsorgsteam kan fungere som team for slike saker	Rådmann
Avklare taushetsplikten i samarbeidssaker slik at ikke taushetsplikten er til hinder for samarbeid om gode tverrfaglige tilbud.	Helse- og omsorgssjef

Mål: Alle involverte instanser i kommunen skal ha nødvendig kunnskap, kompetanse og kapasitet for å kunne avdekke og følge opp de som er utsatt for vold	
Tiltak	Ansvarlig
1 Årlig påfyll om temaet «vold i nære relasjoner» - innarbeides i kompetanseplan	Enhetsleder
2 Sørge for at alle tilsette har kunnskap og trygghet i å melde fra til politi/barnevern der barn lever med vold/rus/psykiatri	Rådmann
3 Innarbeide gode rutiner for melding som alle instansene er kjent med	Rådmann
4 Delta på «Norasenterkonferansen» som hvert år arrangeres i Vadsø	Enhetsleder

Mål: Forebygge vold i nære relasjoner		
	Tiltak	Ansvarlig
1	Gi tilbud om ICDP veiledning til foreldre på gitte alderstrinn	Oppvekstsjefen og Helse- og omsorgsjef
2	7-milsteget	Oppvekstsjef
3	Vurdere arbeidsmåter innenfor tidlig intervensjon for å fange opp barns med særlige behov på et tidlig stadie.	Oppvekstsjefen og Helse- og omsorgsjef

Mål: Barn som lever med vold skal få rett hjelp til rett tid		
	Tiltak	Ansvarlig
1	FBU vurderer i samarbeid med barnehager og skoler hvordan man kan jobbe med tema for at barn skal få kunnskap og trygghet til å snakke om vanskelige tema.	FBU
2	Informasjon om barnas alarmtelefon er godt synlig i barnehager/skoler	Styrer/rektor

Mål: Involvere frivillige organisasjoner i arbeidet mot vold i nære relasjoner		
	Tiltak	Ansvarlig
1	Innkalle frivillige organisasjoner som Kirke, Mental Helse, idrett og kultur til felles møte om temaet	Kultursjefen

Mål: Gi god informasjon til befolkningen om hvor de kan finne hjelp.		
	Tiltak	Ansvarlig
1	Informasjon til innvandrere	Rådmann
2	Brosjyre om vold/seksuelle overgrep og hvem som kan kontaktes.	Plangruppa

Mål: De voldsutsatte skal få hjelp og støtte		
	Tiltak	Ansvarlig
1	Opprettholde eierandelen i Norasenteret IKS for å gi voldsutsatte et tilbud i samsvar med «Krisesenterlova»	Rådmann
2	Vurdere behovet for overgangsbolig i reetableringsfasen	Rådmann
3	Opprette ressursteam for å sikre et helhetlig hjelpetilbud til voldsutsatte	Rådmann

Mål: Det kommunale hjelpeapparatet skal ha kunnskap om og samhandle med behandlingstilbud til voldsutøver.		
	Tiltak	Ansvarlig
	Kartlegging av kompetansen ved de ulike avdelinger/tjenester kommunen har i dag og vurdere behov for ytterligere kompetanse/tiltak.	Rådmann

6. Evaluering og rullering av planen

Evaluering hvert år av involverte parter innen 20. mai.

Rulleres hvert 4. år, første gang 2018.

7. Litteraturliste

---

1. Vendepunkt. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008 – 2011
2. Felitti 1995 – 1997: ACE-studien. En populasjonsstudie fra Kaiser Permanente´s Health Appraisal Clinic & Centers for Disease Control and Prevention.
3. Ot.prp.nr.96 (2008 – 2009) Om lov om kommunale krisesentertilbud
4. Det du gjør, gjør det helt. NOU 2009: 22. Barne- og likestillingsdepartementet. Flatø-utvalget.
5. Per Isdal: Meningen med volden (Kommuneforlaget 2000)
6. Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner. Vista analyse. Rapport 2012/41
7. Olaug N. Juklestad: hva er overgrep mot eldre som bor hjemme eller på institusjon. www.nkvts.no/tema/
8. NOVA rapport nr.20, 2007
9. RVTS 2008: Voldsutsatt ungdom i Norge..
10. Norasenteret IKS, Årsmelding 2013